

COLEOPTERE DIN COLECȚIA ENTOMOLOGICĂ A MUZEULUI ȚRANCEI

Elvira Macovei

Județul Vrancea, situat în partea de est a țării, se prezintă panoramic sub forma unui amfiteatru, având foarte distincte cele patru zone componente: muntoasă, depresionară, dealurilor subcarpatice și zona șesului ce se pierde în lunca vastă a Siretului.

Munții Vrancei sunt formați din roci sedimentare și nu depășesc înălțimea de 1.800 m. În cadrul zonei depresionare se înregistrează cea mai puternică sensibilitate seismică din țară.

În raport cu relieful, solurile sunt și ele foarte variate.

Dat fiind faptul că majoritatea teritoriului este ocupat de munți și dealuri – cu o precipitație abundentă – și rețeaua hidrografică este de ajuns de bogată.

Datorită condițiilor biogeografice favorabile, pe teritoriul jud.Vrancea se întâlnește o entomofaună bogată și diversă. Aceasta a determinat ca în decursul timpului, să se colecteze un material entomologic bogat ce constituie patrimoniul Secției de Științele Naturii din cadrul Muzeului Vrancei.

Colecția entomologică a Secției cuprinde aproximativ 55.000 exemplare cu genuri și specii din majoritatea ordinelor.

Bogat reprezentat, ca număr de specii și exemplare este Ordinul Coleoptera ce cuprinde insecte cu importanță deosebită, multe specii hrănindu-se cu plante, aducând astfel pagube însemnate culturilor agricole, alte specii sunt folositoare ca prădătoare sau polenizatoare.

În cadrul colecției entomologice a Secției Ordinul Coleoptera este reprezentat printr-un număr de 3.700 exemplare colectate în marea lor majoritate de pe teritoriul jud.Vrancea, aparținând la 309 specii, grupate în 27 familii.

Un loc deosebit ocupă colecția de coleoptere N.Săvulescu cu un număr de 1.250 exemplare.

I. Subordinul Adephaga – este reprezentat în colecția noastră prin insecte aparținând Fam: Carabidae, Cicindelidae și Dytiscidae.

1. Fam. Carabidae, majoritatea prădătoare, se găsesc răspândite și la șes, dar, cele mai multe specii, trăiesc în zonele montane. Cele mai multe specii ale Familiei Carabidae existente în colecție aparțin Genului Carabus L. din care specia Carabus cancellatus Illig cuprinde subspeciile C.c.tuberculatus,

C.c.mazurai, *C.c.sulinensis*, *C.c.subrugosus*, *C.c.fusax*, *C.c.rugifer*, *Consiaceus vicinus*.

Gen. *Cychrus* este reprezentat de speciile *Cychrus semigranosus* Palld. și *Cychrus caraboides* L.

Gen. *Calosoma* Web. Cuprinde speciile: *Calosoma maderae* HBST., *Calosoma sycophanta* L., *Calosoma inquisitor* L.

Gen. *Bruscus* Panz. - cu singurul reprezentant în fauna țării noastre - *Bruscus cephalotus* L.

Gen. *Clenius* Bon. cu 3 specii: *Clenius tristis* Schall, *Clenius festivus* F., *Clenius spoliatus* Rossi.

Gen. *Zabrus* Clairv. cu cele două specii existente în fauna țării noastre: *Zabrus tenebrioides* Goeze și *Zabrus baploides* Creutz.

Gen. *Pterostichus* Bon. cu speciile: *Pterostichus vulgaris* L., *P.rufitarsis* Dej., *P.coplenoides* Dej., *P.niger* Schall., *P.hungaricus* Dej. și *P.fossulatus* F.

Gen. *Abax* Bon. reprezentat în colecție prin specia *Abax ater* Vill.

Gen. *Dolichus* cu singura specie *Dolichus chalensis* Schall.

Gen. *Brachynus* Weber. cu specia *Brachynus explodens* Duft.

Gen. *Abracopercus* cu specia *Abracopercus schiippeli* Palld.

Gen. *Acinopus* cu două specii: *Acinopus picipes* Oliv., *Acinopus ammophilus* Dej.

Gen. *Pseudophorus* cu *Pseudophorus rufipes* Degeer.

Gen. *Aptineus* cu specia *Aptineus lombarda* Illig.

2. Fam. Cicindelidae este slab reprezentată în colecție. Insecte prădătoare, în sens economic speciile acestei familii au importanță deosebită: se hrănesc cu insecte.

Gen. *Cicindela* L. cu speciile: *Cicindela lunulata* F., *C.germanica* L., *C.trisignata* Dej., *C.chloleuca* Fisch., *C.campensis* L., *C.silvicola* Dej., *C.hybrida* L.

3. Slab reprezentată în colecția muzeului este Fam. *Dytiscidae*.

Cuprinde insecte ce-și duc viața în apele dulci și sărate, la șes ca și la munte. În colecție este prezent Gen. *Dytiscus* L. cu specia *Dytiscus marginalis* L. și Gen. *Cybister* Curt. cu specia *Cybister lateralimarginalis* Deg.

II. Subordinalul Polyphaga cuprinde majoritatea familiilor de coleoptere din colecție. Deținem reprezentanți din următoarele familii:

1. Fam. Hydrophilidae cu gen. *Hydrous* Dahl. Din care avem speciile *Hydrous pictus* L. și *Hydrous aterrimus* Eschz.

2. Fam. Silphidae cuprinde insecte ce trăiesc în cadavre și alte materii

vegetale sau animale în descompunere. Unele specii sunt fitofage.

Gen. *Necrophorus* F. cu reprezentanți din specia *Necrophorus humator* Goeze.

Gen. *Necrodes* Leach. Cu singura specie existentă la noi – *Necrodes littoralis* L.

Gen. *Thanatophilus* Sam. cu specia *Thanatophilus rugosus* L.

Gen. *Oeceptoma* Sam. cu singura specie din fauna României – *Oeceptoma thoracicum* L.

Gen. *Silpha* L. – cu specia *Silpha carinata* Hrbst.

Gen. *Phosphuga* Leach. – cu *Phosphuga atrata* L.

3. Fam. Staphylinidae – trăiesc pretutindeni pe uscat și sunt insecte prădătoare. În colecție avem reprezentanți din trei genuri:

Gen. *Staphylinus* L. – cu specia *Staphylinus caesareus* Cederh.

Gen. *Creophilus* Mannh. – cu singura specie din fauna României – *Creophilus mamillosus* L.

Gen. *Goerius* cu specia *Goerius olens* Mull.

4. Fam. Histeridae L. cu specia *Hister cadaverinus* Hoffm.

5. Fam. Lampyridae cuprinde insecte nocturne. Se hrănesc cu melci.

Gen. *Luciola* Lap. cu specia *Luciola mingrelica* Men.

6. Fam. Cantharidae sunt insecte diurne ce trăiesc pe flori și frunze. Unele specii atacă frunzele și chiar fructele la legume și pomi fructiferi. Avem reprezentat singurul Gen *Cantharis* L. cu exemplare din trei specii: *Cantharis livida* L., *C. obscura* L. și *C. rustica* Fall.

7. Fam. Cleridae sunt insecte ce trăiesc pe trunchiurile copacilor, vâneză carii și alte insecte mici.

Gen. *Trichodes* Hrbst. Reprezentat prin speciile *Trichodes quadriguttatus* Ad., *T. favorius* Illig., *Tapiarius* L.

Gen. *Pseudoclerops* Duv. cu unica specie din fauna țării noastre *Pseudoclerops mutillarius* F.

8. Fam. Elateridae cu larvele numite „viermi sârma”. Multe specii foarte dăunătoare plantelor cultivate. În colecție avem reprezentanți din următoarele genuri:

Gen. *Lacon* Cast. cu singura specie din fauna României – *Lacon murinus* L.

Gen. *Athous* Eschz. din care avem specia *Athous sacheri* Kies.

Gen. *Elater* L. cu specia *Elater songuinolentus* Schrnk.

9. Fam. Buprestidae. Sapă galerii în lemn, unele specii fiind dăunătoare

în pepinierele de pomi fructiferi și vii. Avem reprezentanți din 17 genuri.

Gen. *Acmaeodera* Esch. cu *Acmaeodera taeniata* F.

Gen. *Ptosima* Sol. cu specia *Ptosima* 11 – *maculata* Hrbst.

Gen. *Perotis* Spin. cu unica specie din România – *Perotis lugubris* F.

Gen. *Dicerca* Eschz. cu două specii *Dicerca berolinensis* Hrbst. și *Dicerca aenea* L.

Gen. *Lampra* Lacord. Cu *Lampra rutilans* F.

Gen. *Anthaxia* Eschz. Avem în colecție reprezentanți ai 100 specii: *Anthaxia manca* L., *A. cichorii* Oliv., *A. millefolii* L., *A. Fulgurans* Schrk., *A. rosica* Dan., *A. polychloros* Kuznebz., *A. Kiesenwetteri* Mars., *A. bicolor* Gollid., *A. croeseus* Villers., *A. podolica* Munh., *A. anatolica* Oliv., *A. nitidula* L.

Gen. *Agrilus* Curt. Cu speciile *Aprilus biguttatus* F., *A. sulcicollis* Lacerd.

Gen. *Trachys* cu specia *Trachys minuta* L.

Gen. *Capnodis* Eschz. cu speciile: *Capnodis tenebrionis* L. și *Capnodis cariosa* Pall.

Gen. *Poecilonota* cu specia *Poecilonota variolosa* Payk.

Gen. *Melanophila* Eschz. cu o singură specie *Melanophila picta* F.

Gen. *Coraebus sinuatus* Creutz. și *C. rubi* L.

Gen. *Carisobothris* cu *Carysobothris affinis* F.

Gen. *Cylinromorphus* cu *Cylindromorphus filum* Gyll.

Gen. *Hister* cu *Hister quadrimaculatus* L.

Gen. *Hololepta* cu *Hololepta plana* Sulzer.

10. Fam. *Coccinellidae* – insecte ale căror larve se hrănesc cu *Aphidae*. Unele specii sunt dăunătoare plantelor. În colecție avem reprezentanți ai 2 genuri:

Gen. *Coccinella* L. cu speciile *Coccinella* 7 – *punctata* L., C.14 – *pustulata* L. și C.5 – *punctata* L., C.2 – *punctata*, C.22 – *punctata* L.

Gen. *Adonia* Muls. cu o singură specie *Adonia variegata* Goeze.

11. Fam. *Oedemeridae*. Larvele acestor insecte trăiesc în lemnul putred și în tulpinile diferitelor plante. În colecție deținem Gen. *Oedemera* Ol. cu specia *Oedemera podagrariae* L.

12. Gen. Fam. *Meloidae* cu:

Gen. *Meloe* Lin. cu speciile *Meloe variegatus* Donovan. și *Meloe violaceus* Mrsh.

Gen. *Mylabris* F. cu specia *Mylabris variabilis* Pall.

Gen. *Epicauta* Redtb. cu specia *Epicauta erythrocephala* Pall.

Gen. *Lytta* F. cu *Lytta vesicatoria* L.

Gen. *Stenoderia* cu *Stenoderia caucasica* Pall.

Gen. *Cercoma* cu 2 specii: *Cercoma schaefferi* L. și *Cercoma schreberi* F.

Gen. *Halosymus* cutt. *Cyriacus* L. și Gen. *Lyous* cu specia *Lyous trimaculatus* F.

13. Fam. Tenebrionidae cu reprezentanți din 3 genuri:

Gen. *Gnaptor* Latr. cu specia *Gnaptor spinimanus* Pall.

Gen. *Opatrum* cu specia *Opatrum sabulosum* L.

Gen. *Blaps* Fab. cu *Blaps mortisaga* L.

14. Fam. Scarabeidae. larvele acestor insecte trăiesc mai ales în pământ și se hrănesc cu părțile subterane ale plantelor. Unele specii sunt foarte dăunătoare.

Gen. *Geotrupes* Latr. cu *Geotrupes mutator* Marsh., *G. vernalis* L., *G. stercocarius* Marsh.

Gen. *Lethrus* Scop. cu *Lethrus apterus* Laxm.

Gen. *Gymnopleurus* Illig. cu specia *Gymnopleurus mopsus* Pall.

Gen. *Scarabeus* L. cu *Scarabeus affinis* Brulle.

Gen. *Sisyphus* Latr. cu *Sisyphus schaefferi* L.

Gen. *Copris* Geoffr. cu unica specie din fauna țării noastre *Copris lunaris* L.

Gen. *Caccobius* Thoms. cu specia *Caccobius schreberi* L.

Gen. *Onthophagus* Latr. cu specia *Onthophagus fissicornis* Stev., *O. taurus* Scrib., *O. verticicornis* Laich., *O. lemuri* F., *O. vacca* L.

Gen. *Rhizotrogus* Latr. cu specia *Rhizotrogus aequinoctialis* Hrbst.

Gen. *Amphimallon* Serv. cu *Amphimallon solstitialis* L.

Gen. *Anoxia* Lap. cu specia *Anoxia orientalis* Kryn. și *Anoxia villosa* F.

Gen. *Polyphylla* Harr. cu *Polyphylla fullo* L.

Gen. *Melolontha* F. cu speciile *Melolontha melolontha* L. și *Melolontha pectoralis* Gerv.

Gen. *Anomala* Sam. cu specia *Anomala oblonga* F.

Gen. *Anisoplia* Serv. cu 4 specii: *Anisoplia austriaca* Hbst., *A. lata* Er., *A. deserticola* Fisch., *A. segetum* Hbst.

Gen. *Valgus* Scriba. cu o singură specie în fauna României – *Valgus hemipterus* L.

Gen. *Osmoderma* Serv. cu singura specie din țară – *Osmoderma eremita* Scop.

Gen. *Gnorimus* Serv. cu specia *Gnorimus octopunctatus* Scop. și *Gnorimus nobilis* L.

Gen. *Trichius* F. cu specia *Trichius fasciatus* L.

Gen. *Epicometis* Burm. cu singura specie din țara noastră *Epicometis hirta*

Poda.

Gen. *Oxythrea* Muls. cu cele două specii din fauna României *Oxythrea funesta* Poda. și *Oxythrea cinetella* Schanm.

Gen. *Cetonia* F. cu specia foarte comună *Cetonia aurata* L.

Gen. *Pososia* Muls. cu specia *Potosia cuprea* F.

Gen. *Oniticellus* cu două specii: *Oniticellus fulvus* Goeze și *Oniticellus pallipes* F.

Gen. *Gymnopleurus* illig. cu *Gymnopleurus mopsus* Pall.

Gen. *Blitopertha* cu *Blitopertha lineata* Fabricius și *Blitopertha hirtella*

Brul.

Gen. *Oryctes* Illig. cu *Oryctes nasicornis* L.

Gen. *Netocia* cu două specii *Netocia vidua* Gory. și *Netocia vidua* Gory. și *Netocia hungarica* Hbst.

Gen. *Cetonischema* cu specia *Cetonischema aeruginosa* Drury.

Gen. *Pentodon* Hoppe. cu două specii – *Pentodon bidens* Pall. și *Pentodon idiota* Hrbst.

Gen. *Hoplia* cu specia *Hoplia farinosa* L.

Gen. *Amphicoma* cu specia *Amphicoma vulpes* F.

15. Fam. *Lucanidae* cuprinde insecte ale căror larve trăiesc în lemnul copacilor. Cuprinde următoarele genuri:

Gen. *Lucanus* L. cu specia *Lucanus cervus* L.

Gen. *Dorcus* Mac heay. cu singura specie în fauna țării noastre *Dorcus parallelipedus* L.

Gen. *Ceruchus* cu specia *Ceruchus chrysomectines* H.

Gen. *Sinodendron* Hellw. cu singura specie în România - *Sinodendron cylindricum* L.

16. Fam. *Cerambycidae* cu insecte ale căror larve trăiesc în lemn iar uneori sunt dăunătoare.

Gen. *Rhagium* F. cu speciile *Rhagium sycophanta* Schrank. și *Rhagium mordax* Degeer.

Gen. *Leptura* cu speciile *Leptura scutellata* F., *L. cordigera* Fussly., *L. rubra* L., *L. maculicornis* Deeg., *L. tessera* Charp., *L. pallens* Brulle, *L. virens* L., *L. dubia* Scop., *L. sanguinolenta* L., *L. unipunctata* Fabr., *L. cordigera* Fussly.

Gen. *Strangalia* Serv. Sunt prezente în colecțiile *Strangalia maculata* Poda., *S. melanura* L., *S. septempunctata* F., *S. bifasciata* Mull., *S. pubescens* F., *S. verticalis* Gerni., *S. nigra* L.

Gen. *Stenopterus* illig. cu speciile *S. rufus* L. și *S. flavicornis* Kust.

Gen. *Aromia* Serv. cu unica specie *Aromia moschata* L.

Gen. *Rosalia* Serv. cu o singura specie *Rosalia alpina* L.

Gen. *Callidium* F. cu specia *Callidium violaceum* L.

Gen. *Clytus* Laich, cu *Clytus rharoni* Germ. Și *Clytus arietis* Lin.

Gen. *Plagionotus* Muls. cu speciile *Plagionotus speciosus* Ad., *Plagionotus*

Floralis Pall.

Gen. *Chlorophorus* Chevr. cu *Chlorophorus figuratus* Scop.

Gen. *Dorcadion* Dalm. cu *Dorcadiom murrayi* Kust., *D.fulvum* Scop., *D.aethiops* Scop., *D.pedestre* Poda., *D.tauricum* Waltl., *D.septemlineat* waltl., *D.equestre* Gorgl.

Gen. *Neodorcadion* Gnglb. Cu *Neodorcadion exornatum* Tourn., *Neodorcadion bilineatum* Germ.

Gen. *Morimus* Serv. cu specia *Morimus funereus* Muls.

Gen. *Lamia* F. cu singura specie din fauna țării noastre *Lamia textor* L.

Gen. *Mesosa* Latr. cu *Mesosa nebulosa* F.

Gen. *Agapanthia* Serv. cu speciile *Agapanthia Dahli* Richt., *A.violacea* F., *A.Kyrbyi* Gyll., *A.villosovirescens* Deg.

Gen. *saperda* F. cu speciile *Saperda octopunctata* Scop., *Saperda punctata*L., *Saperda carcarias* L.

Gen. *Oberea* Muls, cu specia *Oberea euphorbiae* Germ.

Gen. *Phytoecia* Muls.cu speciile *Phytoecia nigricornis* F., *Phytoecia cylindrica* L.

Gen. *Megopsis* Serv cu specia *Megopsis scabricorne* Scop.

Gen. *Evodinus* cu specia *Evodinus clathratus* F.

Gen. *Pachyta* cu specia *Pachyta quadri-maculata* L.

Gen. *Vadonia* cu speciile *Vadonia steveni* Sperk., *Vadonia unipunctata* F., *Vadonia livida* F.

Gen. *Judolia* cu speciile *Judolia erratica* Kuster., *Judolia sexmaculata* L., *Judolia cerambyciformis* Schrk.

Gen. *Pidonia* cu *Pidonia lurida* L.

Gen. *Dinoptera* cu specia *Dinoptera collaris* L.

Gen. *Gaurotes* cu specia *Gaurotes virginica* L.

Gen. *Allosterna* cu specia *Allosterna tabicolor* Deg.

Gen. *Cerambyx* L. cu speciile *Cerambyx velutinus* Brulle, *C.scopolii* Fussl., *C.miles* Bon., *C.cerdo* L.

Gen. *Stenocorus* cu speciile *Stenocorus meridianus* L., *Stenocorus quercus* Gotz.

Gen. *Stenostola* cu *Stenostola ferrea* Schrk.

Gen. *Toxotum* cu *Toxotum cursor* L.

Gen. *Xylotrechus* cu *Xylotrechus arvicola* Oliv. și *X. rusticus* L., *X. antilope*

Schonh.

Gen. *Typocerus* cu specia *Typocerus attenuatus* L.

Gen. *Tetropium* cu *Tetropium castaneum* L.

Gen. *Stramatium* cu *stramatium fulvum* Villers.

Gen. *Callimellum* cu *Callimellum angulatum* Schrk.

Gen. *Hylotrupes* cu *Hylotrupes bagulus* L.

Gen. *Callidium* cu *Callidium violaceum* L.

Gen. *Purpuricenus* Germ. cu specia *Purpuricenus budensis* Gotz.

Gen. *Catamobius* cu *Catamobius filum* Rossi.

Gen. *Acanthoderus* cu specia *Acanthoderus Clavipes* Schrk.

Gen. *Liopus* cu specia *Liopus nebulosus* L.

Gen. *Agapanthiola* cu *Agapanthiola leucaspis* Stev.

17. Fam. Chrysomelidae cuprinde insecte fitofage.

Gen. *Clytra* Laich. cu specia *Clytra laeviscula* F. și *Clytra quadripunctata*

L.

Gen. *Lachnea* Redtb. cu singura specie din fauna țării noastre *Lachnea sexpunctata* Scop.

Gen. *Cryptocephalus* Geoffr. cu *Cryptocephalus* L. și *Cryptocephalus sericeus* L.

Gen. *Leptinotarsa* Stal. La noi cu specia *Leptinotarsa decemlineata* Say.

Gen. *Chrysomela* L. cu speciile *Chrysomela menthastri* Suffr. și *Chrysomela marginata* L.

Gen. *Melasoma* Steph. cu *Melasoma saliceti* Wse.

Gen. *Timarcha* Latr. cu *Timarcha goettingensis* L. și

Gen. *Entomoscelis* Chevr. cu specia *Entomoscelis adonidis* Pall.

18. Fam. Curculionidae slab reprezentată în colecție prin:

Gen. *Larinus* Germ. cu specia *Larinus latus* Hrbst. și *Larinus planus* F.

Gen. *Curculio* L. cu specia *Curculio glandium* Mrst.

Gen. *Lepyrus* Germ. cu specia *Lepyrus palustris* Scop. și

Gen. *Sphenophorus* Schonh. cu *Sphenophorus piceus* Pall.

Familiile mici cu puțini reprezentanți, în colecție sunt reprezentate prin:

19. Fam. Histeridae cu

Gen. *Hister* L. și specia *Hister cadaverinus* Hoffm.

20. Fam. Bostrychidae

Gen. *Bostrychus* Geoffr. cu specia *B. capucinus* L.

21. Fam. *Lagriidae*

Gen. *Lagria* F. cu specia *Lagria hirta* L.

22. Fam. *Pyrochroidae*

Gen. *Pyrochroa* Geoffr. cu specia *Pyrochroa cocinea* L.

23. Fam. *Dytiscidae*

Gen. *Cybister* Curt. cu *Cybister lateralimarginalis* Deg.

24. Fam. *Dasytidae*

Gen. *Henicopus* cu *Henicopus pilosus* Scop.

REZUMAT

Muzeul Vrancei deține o importantă colecție de entomologie estimată la aproximativ 55.000 exemplare, cu genuri și specii din majoritatea ordinelor.

Bogat reprezentat este Ordinul *Coleoptera* cu un număr de 3.700 exemplare. Un loc aparte deține colecția de *Coleoptera* N. Săvulescu cu un număr de 1.250 exemplare. Familiile cu numeroși reprezentanți ca genuri, specii și exemplare sunt: Fam. *Carabidae*, Fam. *Buprestidae*, Fam. *Scarabeidae*, Fam. *Cerambycidae* și Fam. *Chrusomelodae*. Bogăția de exemplare explică marea diversitate a entomofaunei din zona Vrancei.

BIBLIOGRAFIE

1. Sergiu Panin, **Determinatorul Coleopterelor**, Ministerul Agriculturii în colaborare cu Editura de Stat pentru Literatură Științifică și Didactică, 1951
2. **Societa Italiana di Scienze Naturali e Museo Civico din Storia Naturale din Milano**, Catalogo delle collezioni, Tipografia Fusi, 1995
3. Vasile Ionescu, Maria Apetrei, **Îndrumător practic pentru cunoașterea insectelor**, Muzeul de Științele Naturii, Piatra Neamț, 1988
4. **Guida al Museo di Storia Naturale din Milano**, Ed. Electa, 1997
5. Gruppo Editoriale Fabbri, Bompiani, Sonzogno, Etas S.p.A., Milan, *La nature*.1979/1988
6. **Les Travaux des naturalistes les plus éminents de tous les pays et de toutes les époques**, Encyclopedie D'histoire naturelle, Ed. de l'encyclopedie, Paris